

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет захисту рослин, біотехнологій та екології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету захисту рослин,
біотехнологій та екології
_____ Ю.В. Коломієць
« _____ » _____ 2021 р.

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТРЕТІЙ ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ РІВЕНЬ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
ЕКОЛОГІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ
(МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ, УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ,
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ)**

ПОГОДЖЕНО

Голова НР (НТР) _____ (Коломієць Ю.В.)
Гарант _____ (Макаренко Н.А.)

Розробник: д.с.- г.н., професор Макаренко Н.А.,
кафедра екології агросфери та екологічного контролю

Київ 2021

1. Опис навчальної дисципліни

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ (МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ, УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ, ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ)

Програму навчальної дисципліни «Методологія наукового дослідження (методика дослідження, управління проектами, інтелектуальна власність)» розроблено відповідно до освітньо-наукової програми «Екологія» для підготовки доктора філософії за спеціальністю 101-Екологія, затвердженої рішенням Вченої ради НУБіП України від 21.05.2021 р., протокол № 10.

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	10 Природничі науки	
Освітньо-науковий рівень	третій	
Освітній ступінь	доктор філософії	
Спеціальність	101 «Екологія»	
Освітньо-наукова програма	Екологія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	не передбачено	
Курсовий проект (робота)	не передбачено	
Форма контролю	екзамен	
Показник навчальної дисципліни для денної, вечірньої та заочної форм навчання		
	денна, вечірня форми навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	20	20
Семінарські заняття	30	30
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	70	70
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5	5

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування у здобувачів навичок розвитку творчого потенціалу, активізації здібностей до наукової та науково-педагогічної діяльності, ознайомлення їх з основними положеннями методології виконання та представлення результатів наукових досліджень, технології підготовки дисертаційного дослідження, публікування й апробації наукових результатів, оволодіння методикою написання, управління та менеджменту науковими проектами, вивчення відносин щодо створення та обігу об'єктів інтелектуальної власності та опанування правового механізму їх регулювання.

Предметом дисципліни є оволодіння основними теоретичними засадами, методами та способами наукового пізнання з метою набуття відповідних компетентностей, створення необхідного підґрунтя і мотивації для самостійного проведення фахових наукових досліджень, зокрема, в області екології, охорони довкілля та природокористування; вивчення особливостей організації наукової діяльності на сучасному етапі розвитку суспільства, методів залучення до світового дослідницького простору, фінансового забезпечення наукової діяльності, методології проектного менеджменту; система правових відносин щодо регулювання прав інтелектуальної власності.

Основними **компетентностями**, якими повинен володіти здобувач після вивчення дисципліни є:

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового та загальнокультурного світогляду, що стосуються екології, охорони довкілля і раціонального природокористування із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті з проблем екології, охорони довкілля і раціонального природокористування

СК03. Здатність виконувати оригінальні дослідження процесів і явищ в екосистемах різного рівня організації, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері екології, охорони довкілля та природокористування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень за використання сучасних наукових методів

СК04. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері екології охорони довкілля та природокористування, виконувати роль лідера під час їх реалізації

СК05. Здатність до реалізації і впровадження результатів наукового дослідження у сфері екології через оформлення і реєстрацію прав інтелектуальної власності

СК06. Здатність застосовувати сучасні методичні підходи для дослідження навколишнього природного середовища, оцінювання впливу окремих видів діяльності на стан його окремих компонентів, електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, зокрема для моделювання процесів та прийняття оптимальних рішень у сфері екології, охорони природи та раціонального природокористування.

Після вивчення дисципліни здобувач має продемонструвати наступні **програмні результати навчання:**

ПРН01. Розуміти основні концепції, теоретичні і практичні проблеми, історію розвитку та сучасного стану наукових знань з екології, охорони довкілля та природокористування; формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази (результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та комп'ютерного моделювання) з метою розв'язання значущих наукових та науково-прикладних проблем екології

ПРН02. Планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування з використанням сучасних методів дослідження абіотичних та біотичних параметрів навколишнього природного середовища, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми

ПРН03. Вільно презентувати та обговорювати державною та іноземною мовами з дотриманням норм академічної етики результати досліджень, наукові та прикладні проблеми з екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях

ПРН04. Розробляти та реалізовувати наукові або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання або професійну практику з врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів

ПРН06. Мати сучасні концептуальні знання та високий методологічний рівень у сфері екології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень

ПРН07. Оформляти інноваційні результати наукового дослідження і реєструвати права інтелектуальної власності

3. Програма і структура навчальної дисципліни

Тема 1. Системний науковий світогляд

Наука як спосіб пізнання світу: становлення і розвиток. Сучасна система наукових знань. Наукова проблема, гіпотеза, теорія. Істинність, обґрунтованість, інтерсуб'єктивність як критерії науковості знань. Основні форми організації наукового знання: факт, положення, поняття, категорія, принцип, закон, теорія, ідея, гіпотеза, парадигма. Види, характеристики, рівні наукового дослідження. Пошукові, фундаментальні та прикладні види наукового дослідження. Дисциплінарні та міждисциплінарні дослідження. Напрями науково-дослідної діяльності. Норми наукової етики і соціальна відповідальність вчених.

Тема 2. Методологія наукового пізнання

Теоретичні методи дослідження, їх складові та принципи. Методи аналізу, класифікації і побудови теорій. Наукові закони, регулярність та випадковість. Емпіричні методи дослідження. Основні поняття теорії вимірювань. Спостереження як метод пізнання. Експеримент як особлива форма наукового пізнання. Загальні та спеціальні методи наукового дослідження. Системний метод дослідження. Методологія дослідження складних систем. Системний підхід і системний аналіз. Синергетичний аналіз складно організованих систем. Метод моделювання в наукових дослідженнях. Поняття моделі, їх класифікація та види. Особливості виконання оригінальних досліджень процесів і явищ в екосистемах

Тема 3. Особливості підготовки дисертаційної роботи доктора філософії

Постановка проблеми, пошук та формулювання наукової теми, вироблення методології, збір та аналіз фактів, експеримент, висновки, апробація. Актуальність проблеми та її обґрунтування. Категоріальний, понятійний апарат та структурні елементи наукового дослідження. Інформаційна база наукового дослідження. Процес збору та аналізу наукової інформації. Правила роботи з науковою літературою. Критичний аналіз результатів власних досліджень і результатів інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. Організація написання та оформлення наукового дослідження. Апробація та

впровадження результатів наукових досліджень. Захист дисертаційної роботи. Поняття про академічну доброчесність.

Тема 4. Презентація результатів дослідження, робота в міжнародному контексті

Технологія роботи над представленням результатів дослідження. Презентація. Сутність наукової публікації, її основні види, функції, кількість і обсяг. Наукова монографія, наукова стаття, тези наукової доповіді. Реферат. Виступ, доповідь, інформаційне повідомлення на семінарах, наукових, науково-практичних конференціях, симпозіумах. Особливості підготовки наукової публікації для журналів, що входять до міжнародних баз даних, зокрема Scopus та WoS.

Тема 5. Управління науковими проектами

Основи управління проектами та проектного менеджменту. Планування проектної діяльності. Інноваційна складова проектів. Кадровий менеджмент, формування проектної команди. Ефективна реалізація проектних рішень. Методологія та технології управління проектами. Інформаційні системи в управлінні проектом. Діловодство. Типи договорів про науково-технічне співробітництво.

Тема 6. Підготовка наукового проекту

Генерування ідеї. Інформаційний пошук. Стратегічне планування і підготовка проектної пропозиції. Формування проектної команди. Написання резюме та мотиваційного есе. Цілі та завдання проекту. Критерії оцінювання та результативності. Бюджет проекту. Моніторинг та аудит проекту. Поширення результатів проекту.

Тема 7. Грантова підтримка наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету

Державна реєстрація проектів. Статус та завдання Національного фонду досліджень України. Види та напрями грантової підтримки Національного фонду досліджень України. Конкурсний відбір наукових і науково-технічних робіт. Грантова підтримка наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету. Фінансування наукових проектів. Джерела формування бюджету проекту. Фінансово-кредитні та податкові інструменти державного регулювання у сфері наукової і науково-технічної діяльності. Фінансове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності. Допустимі витрати.

Тема 8. Поняття права інтелектуальної власності

Право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права. Характеристика об'єктів права інтелектуальної власності. Система законодавства з питань інтелектуальної власності. Поняття авторського права. Інтелектуальні права на твори науки. Укладання авторських договорів.

Тема 9. Патентне право

Результати творчої діяльності, що охороняються патентним правом. Чинне законодавство про охорону патентних прав. Поняття та ознаки винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Реєстрація прав на винахід, корисну модель і промисловий зразок. Розпорядження патентними правами. Патентний пошук.

Тема 10. Використання об'єктів інтелектуальної власності

Регулювання відносин щодо використання об'єктів інтелектуальної власності. Договори про використання об'єктів інтелектуальної власності. Поняття та види ліцензій, порядок укладання ліцензійних договорів.

У процесі підготовки було використано матеріали Робочих програм, укладачами яких є Циганенко Л.Ф., д.і.н., професор кафедри української і всесвітньої історії та культури Ізмаїльського державного гуманітарного університету, д.т.н., Воронов С.О., професор кафедри прикладної фізики НТУ України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Сергієнко В. В., Коршакова О. М., співробітники кафедри правового регулювання економіки Харківського національного економічного університету.

Структура навчальної дисципліни

повного терміну денної, вечірньої та заочної форми навчання

Назва теми	Кількість годин			
	всього	лекції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Системний науковий світогляд	13	2	4	7
Тема 2. Методологія наукового пізнання	13	2	4	7
Тема 3. Особливості підготовки дисертаційної роботи доктора філософії	13	2	4	7
Тема 4. Презентація результатів дослідження, робота в міжнародному контексті	11	2	2	7
Тема 5. Управління науковими проектами	11	2	2	7
Тема 6. Підготовка наукового проекту	13	2	4	7
Тема 7. Грантова підтримка наукової і	11	2	2	7

науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету				
Тема 8. Поняття права інтелектуальної власності	11	2	2	7
Тема 9. Патентне право	13	2	4	7
Тема 10. Використання об'єктів інтелектуальної власності	11	2	2	7
Усього годин	120	20	30	70

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Планування та виконання теоретичних і експериментальних досліджень в галузі екології та природокористування	2
2.	Формулювання і перевірка наукової гіпотези за використання теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та комп'ютерного моделювання	2
3.	Загальні та спеціальні методи наукового дослідження в галузі екології та природокористування	2
4.	Особливості дослідження складних екосистем різного рівня організації та спеціалізації	2
5.	Чинні вимоги до проведення дисертаційного дослідження та оформлення дисертаційної роботи	2
6.	Основні вимоги до написання автореферату дисертаційної роботи і підготовки презентації доповіді	2
7.	Підготовка наукової монографії, статті, тез виступів на конференціях, семінарах тощо, науково-методичних рекомендацій, презентацій, постерних повідомлень	2
8.	Управління науковими проектами: основні принципи, методологія, етапи	2
9.	Підготовка наукових проектів для участі у вітчизняних конкурсах	2

10.	Підготовка наукових проектів для участі у міжнародних конкурсах	2
11.	Фінансування наукових проектів: особливості розподілу і використання коштів	2
12.	Авторське право на об'єкт інтелектуальної власності: особливості укладання авторських договорів	2
13.	Реєстрація патентного права на винахід, корисну модель, зразок, сорт рослин тощо	4
14.	Укладання ліцензійних договорів на використання наукових розробок	2
Разом годин		30

5. Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань здобувачами

1. Методологія наукового пізнання: поняття, класифікаційні рівні і основні принципи
2. Основні елементи методології наукових досліджень
3. Принципи - інструменти пізнання
4. Роль науки у процесі пізнання світу
5. Становлення і розвиток науки в Україні та за кордоном: проблеми і перспективи
6. Основні наукові функції, поняття і терміни.
7. Проблема та гіпотеза. Поняття наукової теорії
8. Наукове пізнання: основні уявлення та критерії
9. Форми організації наукового знання
10. Наукове дослідження: організація, види, характеристики, рівні, ознаки
11. Основні види наукового дослідження: пошукові, фундаментальні та прикладні, емпіричні, теоретичні
12. Сучасна система наукових знань
13. Основні поняття теорії вимірювань
14. Спостереження як метод пізнання
15. Експеримент як особлива форма наукового пізнання
16. Емпіричні методи дослідження
17. Актуальність проблеми та її обґрунтування
18. Поглиблення інтеграції суспільних, природничих і технічних наук, дисциплінарні та міждисциплінарні дослідження
19. Організація науково-дослідної діяльності в Україні. Національна та галузеві академії наук
20. Розвиток мережі закладів, що здійснюють підготовку наукових кадрів

21. Особливості індивідуальної наукової діяльності
22. Норми наукової етики
23. Поняття про академічну доброчесність
24. Соціальна відповідальність вчених
25. Система атестації наукових кадрів
26. Особливості інформаційного пошуку при проведенні наукового дослідження
27. Правила роботи з науковою літературою
28. Загальна характеристика, вибір теми дослідження
29. Складання плану дисертації, послідовність її виконання
30. Основні вимоги до написання та оформлення дисертацій
31. Сутність наукової публікації, її основні види, функції, кількість і обсяг
32. Наукова монографія, наукова стаття, тези наукової доповіді, реферат
33. Виступ, доповідь, інформаційне повідомлення на публічних заходах
34. Захист дисертаційної роботи та впровадження результатів закінчених наукових досліджень
35. Основи управління проектами та проектного менеджменту
36. Планування проектної діяльності
37. Інноваційна складова проектів
38. Кадровий менеджмент, формування проектної команди
39. Ефективна реалізація проектних рішень
40. Методологія та технології управління проектами
41. Інформаційні системи в управлінні проектом
42. Типи договорів про науково-технічне співробітництво
43. Право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права
44. Характеристика об'єктів права інтелектуальної власності
45. Система законодавства з питань інтелектуальної власності
46. Поняття авторського права
47. Інтелектуальні права на твори науки
48. Укладання авторських договорів
49. Авторське право та суміжні права
50. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності
51. Законодавство України про інтелектуальну власність
52. Конституція України про інтелектуальну власність
53. Цивільний кодекс України як джерело регулювання права інтелектуальної власності
54. Закони України у сфері охорони результатів інтелектуальної, творчої діяльності
55. Всесвітня організація інтелектуальної власності
56. Міжнародна охорона промислової власності
57. Паризька конвенція про охорону промислової власності (1883)
58. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (1891)
59. Поняття наукового відкриття. Об'єкт наукового відкриття.
60. Співвідношення науково відкриття та винаходу.

61. Поняття та види договорів у сфері розпорядження майновими правами інтелектуальної власності
62. Особливості договорів у сфері інтелектуальної власності
63. Державна реєстрація договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності
64. Ліцензія та ліцензійний договір
65. Види ліцензій.
66. Істотні умови ліцензійного договору.
67. Договір про створення за замовленням та використання об'єкта інтелектуальної власності
68. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності

6. Методи навчання

Успіх навчання загалом залежить від внутрішньої активності здобувачів, від характеру їхньої діяльності, самостійності та творчості і мають бути важливими критеріями у виборі методу.

Пояснювально-ілюстративний метод. Аспіранти здобувають знання, слухаючи лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони знаходяться у межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Йдеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам – в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Аспіранти стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі аспіранти на основі роботи над програмами (зокрема й комп'ютерними) та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та

виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються у дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

Під час вивчення дисципліни використовуються нормативні документи, наочне обладнання, комп'ютерні програми з відповідним програмним забезпеченням, наочні стенди, каталоги нормативних документів, Закони України тощо.

7. Форми і види контролю

Види і форми контролю регулюються Положенням про екзамен та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/polozh_ekzameni_zaliki_2020_dlya_saytu.pdf.

1. Усний і письмовий поточний контроль знань.
2. Формою самостійної роботи здобувача є вивчення спеціальної літератури та виконання індивідуальних завдань.
3. Залік.

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок лектором дисципліни визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{нр}$ (не більше 70 балів) за формулою:

$$R_{нр} = 0,7 \cdot (R^{(1)}_{зм} \cdot K^{(1)}_{зм} + \dots + R^{(n)}_{зм} \cdot K^{(n)}_{зм}) / K_{дис}, \text{ де}$$

$R^{(1)}_{зм}, \dots, R^{(n)}_{зм}$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}_{зм}, \dots, K^{(n)}_{зм}$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансфернонакопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{дис} = K^{(1)}_{зм} + \dots + K^{(n)}_{зм}$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

На рейтинг з навчальної роботи можуть впливати рейтинг з додаткової роботи та рейтинг штрафний. Рейтинг з додаткової роботи додається до

рейтингу з навчальної і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається здобувачам вищої освіти рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня їх знань з дисципліни. Рейтинг штрафний не перевищує 5 балів і віднімається від рейтингу з навчальної роботи.

Здобувач вищої освіти допускається до складання заліку з дисципліни, якщо з цієї дисципліни ним повністю виконані всі види робіт, передбачені робочим навчальним планом та робочою навчальною програмою, а його рейтинг з навчальної роботи з цієї дисципліни становить не менше, ніж 42 бали ($60 \text{ балів} \times 0,7 = 42 \text{ бали}$).

Здобувачі вищої освіти, які з навчальної роботи набрали 60 і більше балів, можуть не складати залік, але повинні з'явитись із заліковою книжкою на залік, де за своєю письмовою згодою (на бланку відповідей на білет) отримати залік "Автоматично", відповідно до набраної кількості балів, переведених у національні оцінки. Якщо здобувачі вищої освіти, які з навчальної роботи набрали 60 і більше балів, не з'явилися на залік, то екзаменатор у відомості обліку успішності навпроти їх прізвищ робить запис «не з'явився».

На заліку, що проводиться методом тестування, рейтинг здобувача вищої освіти з атестації R ат (не більше 30 балів) визначається за формулою

$$R \text{ ат} = K \text{ прав} / K \text{ заг } 30, \text{ де}$$

де K прав – кількість правильних елементів у бланку відповідей здобувача,

K заг – загальна кількість елементів у бланку еталонних відповідей.

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни R дис (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи R нр (до 70 балів):

$$R \text{ дис} = R \text{ нр} + R \text{ ат}.$$

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки:

Рейтинг, бали	Оцінка національна
90-100	зараховано
74-89	
60-73	
0-59	не зараховано

8. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти, навчальні плани, підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до практичних занять; індивідуальні

навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи здобувачів.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Баєв В.М. Управління проектами. Навчальний посібник для студентів. Харків, 2006 - 244 с.
2. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність : підручник / В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2006. – 431 с.
3. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. К.: АБУ, 2006.
4. Бошицький Ю. Л. Комерційні найменування: основні правові аспекти : наук.-практ. вид. / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2006. – 216 с.
5. Бошицький Ю. Л. Право інтелектуальної власності : навч. посібн. / Ю. Л. Бошицький. – К. : Логос, 2007. – 488 с.
6. Гришаєв В. А. Интеллектуальная собственность : учебное пособие для ВУЗов. / В. А. Гришаев. – М., Юристь, 2004. – 240 с.
7. Грищенко І. М., Григоренко О. М, Борисенко В. О. Основи наукових досліджень. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001
8. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. І. Дахно. –К. : Либідь, 2003. – 200 с.
9. Дозорцев В. А. Интеллектуальные права: Понятие. Система. Задачи кодификации : сборник статей / В. А. Дозорцев ; Исследовательский Центр частного права. – М. : Статут, 2003. – 416 с.
10. Жаров В.О. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: Навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: ЗАТ «Інститут інтелектуальної власності», 2002.
11. Захожай А.Б. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для ВНЗ. К.: МАУП, 2005.
12. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: підручник / за ред. проф. Вачевського. –К. : ВД "Професіонал", 2005. – 448 с.
13. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дніпро: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.
14. Клиффорд Ф. Грей, Эрик У. Ларсон. Управление проектами: Практическое руководство. / Пер с англ. М.: Дело и сервис, 2007. 608 с.
15. Кобилянський Л.С. Управління проектами: Навч. посібник. МАУП, 2002.
16. Мазур І. І., Шапіро В. Д., Ольдерогге Н. Г. Управление проектами:
17. Мазур І.І., Шапіро В.Д. Управління проектами. Вища школа, 2001.

18. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
19. Методологічні основи створення інформаційного середовища управління науковими дослідженнями: монографія. / А.О. Білощицький, П.П. Лізунов, О.Ю. Кучанський, Ю.В. Андрашко, О.В. Миронов, С.В. Білощицька. К: КНУБА, 2017.
20. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.
21. Методологія наукових досліджень : навч. посібник / В. Є. Юринець. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с.
22. Методологія наукових досліджень. Лекції / Гордійко Н.О. – НТУУ «КПІ», – 2020.
23. Методологія наукових досліджень. Підручник / Данильян О., Дзьобань О. – Х.: Право. 2019. – 368 с.
24. Методологія наукових досліджень. Підручник / Стеченко Д.М., Чмир О.С. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 317 с.
25. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В.С. Антонюк, Л.Г. Полонський, В.І. Аверченко, Ю.А. Малахов. – К.: НТУУ «КПІ», 2015. – 276 с.
26. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с.
27. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с.
28. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проектами: Підручник / За заг. ред. Л. В. Ноздріної. К.: Центр учбової літератури, 2010. 432 с.
29. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2017. – 448 с.
30. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
31. Учебное пособие/ Под общ. ред. И. И. Мазура. М.: Омега-Л, 2004. 664 с.
32. Фундаментальне і прикладне в науці: аксіологічні аспекти / В. Н. Заглада. – Філософія гуманітарного знання: соціокультурні виміри. – Чернівці. – 2007. с. 140-142.
33. Хрестоматія з історії та філософії науки / Галіченко М.В., Поліщук І.Є. – Херсон, 2018.
34. Цыбулев П.Н., Денисюк В. А. Оценка интеллектуальной собственности. К.: УкрИНТЭИ, 2002.
35. Андрощук Г. О. Патентне право: правова охорона винаходів : навч. посібн. / Г. О. Андрощук, Л. І. Работягова. – К. : МАУП, 1999. – 216 с.

36. Архипов В. В. Объекты интеллектуальной собственности как товар и подходы к экспертной оценке их стоимости / В. В. Архипов ; Нац. аграр. ун-т Украины. – К., 2003. – 143 с.

Допоміжна

37. Андрощук Г. Законодавство України у сфері інтелектуальної власності: стан і тенденції: [Етапи становлення системи охорони інтелектуальної власності в Україні] / Г. Андрощук // Адвокат. – 2003. – № 2. – С. 20–22.

38. Василенко І. Проблеми вдосконалення міжнародного законодавства: 22-а сесія Постійного комітету ВОІВ із законодавства щодо торговельних марок, промислових зразків та географічних зазначень / І. Василенко, Т. Шевелева // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 2

39. Козирев А. Колективне управління авторськими та суміжними майновими правами, його ефективність і можливі 55 альтернативи / А. Козирев // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 8. – С. 35–38.

40. Управління проектами: навч. посібник / за ред. О.В. Ульянченка та П.Ф. Цигікала. – Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2010.- 522 с.

41. Чалий О.В. Синергетичні принципи освіти та науки. АПН України. Нац. мед. ун-т ім. О.О. Богомольця. К.: Знання, 2000.

42. Довідник здобувача наукового ступеня : зб. нормативних документів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / упор. Ю.І. Цеков. – Київ : Ред. Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України, 2010. – 48 с.

Електронні ресурси

Журнал "Інтелектуальна власність" [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://intelvlas.com.ua/>

Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII зі змін. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

ДСТУ 8302:2015 Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

URL:<https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47Ha1NfZkIYZ3QzeEU/view>

Правила оформлення списку використаних джерел при написанні наукових робіт. URL:

<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravylooformlennyaspyskuvykorystanyhdzherel.pdf>

1. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
2. Вища атестаційна комісія України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ovu.com.ua/articles/520-vischa-atestatsiyna-komisiya-ukrayini/publisher>.
3. Методологія та організація наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://preschool.cv.ua/koltunovych_tetiana_anatoliivna/%D0%BC%D0%.
4. Методологія і організація наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.yakaboo.ua/metodologija-i-organizacija-naukovih-doslidzhen-1624609.html>.
5. Мірошник С.І. Послідовність організації та категоріальний апарат учнівського наукового дослідження (на прикладі досліджень у філології та мистецтвознавстві) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2775.
6. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://learn.ztu.edu.ua/course/view.php?id=830>.
7. Класифікація наукових досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-8399.html>.
8. Поняття, зміст і функції науки [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1821100160987/dokumentoznavstvo/sutnist_nauk.